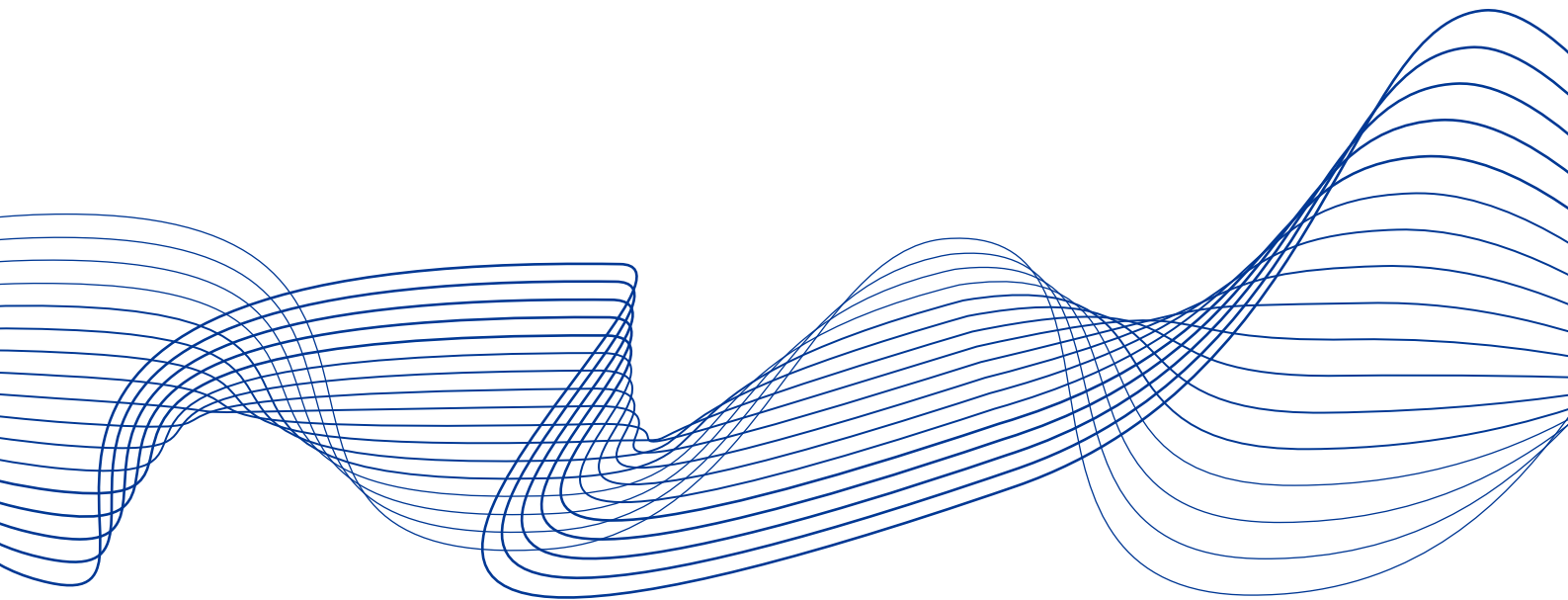

Годишен доклад

2018

ЕССР

Европейски съвет за системен риск

Европейска система за финансов надзор

Съдържание

Предговор	2
Резюме	4

Предговор

Марио Драги, председател на Европейския съвет за системен риск

Осмият Годишен доклад на Европейския съвет за системен риск (ЕССР) обхваща периода от 1 април 2018 г. до 31 март 2019 г. Както обикновено ЕССР наблюдава внимателно източниците на системен риск в европейската финансова система и в икономиката. Идентифицираните четири основни риска остават същите, както през предходната година, като преоценяването на рисковите премии на световните финансови пазари е най-същественният, следван от непреодолените слабости в балансите на банките, застрахователните дружества и пенсионните фондове в ЕС, проблемите с устойчивостта на дълга в секторите на държавните дългове, фирмените дългове и дълговете на домакинствата в ЕС и, на последно място, уязвимости в сектора на инвестиционните фондове и рискове от нерегулирани банкови дейности. Тези рискове са особено важни на фона на политическата несигурност и по-бързото от очакваното отслабване на икономическия растеж.

Допълнителното увеличение на цените на жилищните и търговските имоти показва, че на някои пазари има признаци на надценяване. В този контекст ЕССР публикува доклад за търговските недвижими имоти, като същевременно продължава последващите действия по предупрежденията във връзка с жилищните имоти, адресирани към осем държави членки в края на 2016 г.

ЕССР продължи напредъка по разработването на макропруденциална политика. По отношение на политиката за банковия сектор той продължи своята оценка и публикува два доклада за последиците от МСФО 9 за финансовата стабилност. По искане от Съвета на ЕС ЕССР идентифицира главните активатори, уязвимости и катализатори, които могат да доведат до увеличаване на необслужваните кредити в цялата система. Що се отнася до политиката извън банковия сектор, ЕССР определи варианти за по-нататъшно укрепване на макропруденциалната рамка за (пре)застраховане и преразгледа последиците за финансовата стабилност от уредбата за оперативна съвместимост на централните контрагенти.

Освен това ЕССР организира няколко събития с цел да насърчи дискусиите по макропруденциалната политика. През септември 2018 г. се проведе третата годишна конференция на ЕССР. Тя бе посветена на теми като заплахите за финансовата стабилност от изменението на климата, нарастващата роля на небанковото финансиране в реалната икономика и необходимостта от запълване на пропуските в данните, които възпрепятстват ефикасното наблюдение на риска. След семинар, организиран съвместно с ЕЦБ и МВФ, ЕССР направи и първа стъпка към разработването на обща рамка за макропруденциална позиция.

Бих искал сърдечно да благодаря на Ерки Лийканен, бивш управител на Suomen Pankki - Finlands Bank в качеството му на член на Генералния съвет на ЕССР, професор Марко Пагано, член на Генералния съвет и заместник-председател на Консултативния научен комитет (КНК) и Иняцио Анджелони, в качеството му на член на Надзорния съвет на ЕЦБ и наблюдател на Генералния съвет, за тяхната подкрепа на работата на ЕССР. Очакваме с нетърпение да продължим да се възползваме от помощта на Андреа Енрия в новата му роля на председател на Надзорния съвет на ЕЦБ и член на Генералния съвет.

И накрая, с голямо прискърбие научих за смъртта на Алберто Джованини. Той имаше безценен принос в качеството си на член на КНК и съпредседател на съвместната експертна група на ЕССР по взаимосвързаност. Бих искал да поднеса искрените си съболезнования на неговото семейство.

Марио Драги
Председател на ЕССР

Резюме

Отчетният период се характеризира с висока степен на несигурност на политиката и по-бързо от очакваното отслабване на икономическия растеж. Показателите за икономическите нагласи отбелязват спад в повечето държави членки на ЕС и прогнозиците от публичния и частния сектор ревизират прогнозите си за растеж на производството. В този контекст ЕССР идентифицира четири основни риска за финансовата стабилност на ЕС, които са взаимосвързани: i) преоценяване на рисковите премии на световните финансови пазари; ii) слабости в балансите на финансовите институции; iii) проблеми с устойчивостта на дълга в публичния и частния сектор; и iv) уязвимости в сектора на инвестиционните фондове и рискове от нерегулирани банкови дейности. През 2018 г. подреждането по значимост на тези заплахи остава непроменено спрямо 2017 г. По-конкретно, преоценяването на рисковите премии на световните финансови пазари се отнася към високорисковата категория; слабостите в балансите на финансовите институции и проблемите с устойчивостта на дълга се отнасят към среднорисковата категория, а уязвимостите в сектора на инвестиционните фондове и рисковете от нерегулираните банкови дейности се отнасят към нискорисковата категория. Освен по тези четири основни риска за финансовата стабилност ЕССР продължи да работи и върху последиците за финансовата стабилност от изменението на климата и развитието на технологиите, включително системните киберрискове.

Идентифицираните от ЕССР основни рискове за финансовата стабилност формират основата за съставянето на утежнените макрофинансови сценарии за провежданите в целия ЕС стрес тестове на европейските надзорни органи (ЕНО). През отчетния период ЕССР изготви утежнени сценарии до Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО) и Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП). По-конкретно, той предостави един утежнен сценарий както за стрес теста за пенсионните фондове на ЕОЗППО през 2019 г., така и за насоките за стрес тестване на фондовете на паричния пазар на ЕОЦКП през 2019 г. ЕССР представи също утежнения сценарий за стрес теста на ЕОЦКП на централните контрагенти.

ЕССР приложи своята рамка за реципрочност, за да допринесе за координирането на макропруденциалната политика в Съюза. По-специално, той препоръча реципрочност на i) националните мерки за гъвкавост за експозиции на жилищни имоти в Белгия и Швеция, ii) националните мерки за гъвкавост за големи експозиции към нефинансови предприятия във Франция и iii) праг на същественост за буфера за системен риск в Естония. Други държави членки следва да предприемат реципрочни мерки, в идеалния случай със същия инструмент, в рамките на определен период от време. Държавите членки имат възможност да освободят отделни доставчици на финансови услуги, които имат несъществени експозиции. За тази цел ЕССР препоръча конкретен за всяка институция праг на същественост.

ЕССР допринесе за развитието на рамката на макропруденциалната политика, като изказа първоначални съображения относно рамката за макропруденциална позиция, за да подпомогне създателите на политиките при изготвянето на решения. Такава рамка би могла да бъде полезна за подобряване на разясняването на решенията за политиката, за закотвяне на очакванията за стабилност на финансовия сектор и бъдещи политически

действия и за намаляване на евентуална склонност към бездействие при нарастващи рискове за финансовата стабилност.

По отношение на политиката за банковия сектор ЕССР продължи своята оценка на последиците за финансовата стабилност от въвеждането на нов стандарт за финансова отчетност и от необслужваните кредити. По отношение на Международния стандарт за финансово отчитане (МСФО) 9 ЕССР се фокусира върху два аспекта. Първо, ЕССР стигна до заключението, че, наред с другото, разликите между подхода на очаквани кредитни загуби (ОКЗ) в МСФО 9 и американския му еквивалент могат евентуално да повлияят върху предоставянето на кредити през целия цикъл и върху световния пазар за кредитиране на големи корпоративни предприятия. Второ, ЕССР анализира потенциалното циклично поведение на модела на ОКЗ в МСФО 9 и предложи разработването на най-добри практики или усъвършенствани насоки, за да се гарантира извличането на ползите за финансовата стабилност от МСФО 9. Що се отнася до необслужваните кредити, по искане от Съвета на ЕС ЕССР идентифицира главните активатори, уязвимости и катализатори, които могат да доведат до увеличаване на необслужваните кредити в цялата система. Въпреки че на този етап не се налагат фундаментални промени в наличния макропруденциален инструментариум, следва да се обмислят някои мерки за доусъвършенстване, по-специално в области като използването на секторни капиталови буфери и разработването на мерки, свързани с кредитополучателя, както за домакинствата, така и за нефинансовите предприятия.

Извън банковия сектор, ЕССР разгледа възможностите за по-нататъшно укрепване на макропруденциалната рамка за (пре)застраховане и преразгледа последиците за финансовата стабилност от уредбата за оперативна съвместимост на централните контрагенти. Що се отнася до застрахователния сектор, най-обещаващите варианти включват хармонизирана рамка за целия ЕС за възстановяване и реструктуриране; правомощия на органите да налагат увеличения на капитала и ограничения на дивидентите на даден субект и/или на целия пазар за дадена дейност/поведение; симетрични капиталови изисквания за циклични рискове; изисквания за ликвидност за (пре)застрахователни дружества с уязвим профил на ликвидност; дискреционни правомощия на органите да се намесват в случаи на масово прекратяване на застрахователни полици; и инструменти, насочени към банковите дейности на застрахователи, за да се осигури междусекторна съгласуваност на макропруденциалната политика. Що се отнася до ЦК, ЕССР направи две предложения: първото е регулаторната рамка изрично да разгледа как да се прилагат инструментите за възстановяване и реструктуриране за оперативно съвместими ЦК; второто е да се изясни в законодателството дали уредбата за оперативна съвместимост за деривати може да бъде одобрена и приложена и, ако е така, за кои видове продукти и при какви условия.

ЕССР продължи да наблюдава макропруденциалните мерки, приети в Съюза, и да улеснява обмена на мнения сред членовете относно такива мерки. В сравнение с 2017 г. се наблюдава значително увеличение на броя на приетите макропруденциални мерки: повече от половината от страните в Европейското икономическо пространство (ЕИП) предприеха мерки по макропруденциалната политика през 2018 г. и повечето действия бяха за затягане с цел справяне с циклични рискове. Освен активирането на антицикличния капиталов буфер (АКБ) и увеличаването на процента на АКБ в няколко страни от ЕИП девет държави от ЕС

въведоха буфер за системен риск или преизчислиха процента му. Следващата най-често въвеждана мярка през 2018 г. се отнася до пределни стойности за съотношенията между обслужването на дълга и дохода (DSTI). Държавите също така въведоха промени в методологията, която използват, за да определят системно важните институции и техните буфери. Наблюдава се и засилване на мерките за реципрочност, като се следват препоръките на ЕССР за реципрочност на мерките на Финландия и Белгия, предприети съгласно член 458 от Регламента за капиталовите изисквания (РКИ) за увеличаване на надбавките за рисково тегло за експозиции на жилищни недвижими имоти на банки, използващи вътрешнорейтингов подход. Тези мерки са описани по-подробно в Прегледа на макропруденциалната политика в ЕС на ЕССР.¹

ЕССР извърши три оценки на съответствието по свои препоръки. Що се отнася до препоръката, насочена към намаляване на системните рискове, произтичащи от фондове на паричния пазар, ЕССР счете, че предложението на Европейската комисия за регламент в голяма степен е в съответствие. По отношение на препоръката, съдържаща насоки относно определянето на нивата на антицикличните буфери с цел установяване на общ подход в ЕС, ЕССР прецени, че определените органи до голяма степен своевременно и всеобхватно са привели в действие антицикличния буфер. В края на отчетния период е в ход оценката на препоръката, насочена към насърчаване на координиран подход на политиката в различните държави в рамките на ЕС и към предотвратяване на заобикалянето на националните макропруденциални мерки от доставчиците на финансови услуги.

ЕССР продължи да организира редица събития, за да ангажира заинтересованите страни в дискусии по макропруденциалната политика. По-специално, през септември 2018 г. се проведе третата годишна конференция на ЕССР. Участниците обсъдиха потенциалните заплахи, които изменението на климата би могло да породи за финансовата стабилност, нарастващото значение на небанковото финансиране за финансирането на икономическата дейност и важността на запълването на пропуските в данните, които възпрепятстват ефективното наблюдение на риска. Съвместно с ЕЦБ и Международния валутен фонд (МВФ) ЕССР също така проведе семинар на тема „Към рамка за макропруденциална позиция“. Ключово послание от семинара беше високата степен на сложност, свързана с макропруденциалната политика, което означава, че предизвикателството за бъдещата работа по макропруденциалната позиция ще бъде да се намерят по-добри начини да се обяснява пред обществеността обосновката на решенията по политиката.

¹ Вж. [Преглед на макропруденциалната политика в ЕС през 2018 г.](#), ЕССР, април 2019 г.

Отпечатване

© Европейски съвет за системен риск, 2019 г.

Пощенски адрес 60640 Frankfurt am Main, Germany
Телефон +49 69 1344 0
Уебсайт www.esrb.europa.eu

Всички права запазени. Разрешава се възпроизвеждането с образователна и нетърговска цел при изрично позоваване на източника.

Данните, съдържащи се в този доклад, са към 31 март 2019 г.

ISSN 1977-5113 (pdf)
ISBN 978-92-9472-108-2 (pdf)
DOI 10.2849/32154 (pdf)
ЕС каталожен № DT-AB-19-001-BG-N (pdf)